

AVUKAT HAKLARI

Av. Gültekin UZUNALIOĞLU

TBB Avukat Hakları Merkezinden Sorumlu
Yönetim Kurulu Üyesi

Av. Ramazan ÇAKMAKCI

TBB Avukat Hakları Merkezi Genel Sekreteri

Güncelleme: 08/09/2021

Avukat Hakları Merkezinin Amacı

- Hukukun üstünlüğünü ve savunmanın bağımsızlığını göz önünde tutarak, ulusal ve ulusüstü hukuk çerçevesinde avukat haklarının tanınması, uygulanması, geliştirilmesi ve savunulması amacıyla mesleki, akademik ve uygulamaya yönelik tespitler, araştırmalar ve çalışmalar yapmak ve Baro Yönetim Kuruluna bu yönde yardımcı olmaktır.

Avukat Hakları Merkezinin Tarihçesi

- Avukat Hakları Merkezi, savunmanın yargı içerisinde kurucu unsur olarak yerini alması ve savunmanın yargı için vazgeçilmez olduğu bilincinin yerleştirilmesi ; avukatın savunmayı temsil işlevini yerine getirebilmesi için sahip olması gereken haklara ulaşması ve bu hakları özgürce kullanılabilmesi ; avukatlık mesleğini yerine getirirken ve/veya avukatlık sıfatı nedeni ile bir sorunla karşılaşan avukatların başvuracağı bir yapı olması hedefi ile Türkiye’de ilk kez İstanbul Barosunda 1998 yılında kurulmuştur.
- Avukat Hakları Merkezi fikrini ortaya koyarak İstanbul Barosunda kurulması için girişimde bulunan ilk avukatlar ; Av. Ramazan Çakmakcı ve Av. Lütfürrahman Başöz’dür.

Türkiye Barolar Birliği

Avukat Hakları Merkezi

- TBB Avukat Hakları Merkezi Yönetim Kurulunun 03.01.2014 tarihli kararı ile Türkiye Barolar Birliği bünyesinde ilk kez kurulmuştur.
- Merkezimiz; avukatların hak ve yetkilerini tam olarak kullanabilmelerini sağlayacak, avukatların yargılamadaki etkinliklerini arttıracak çalışmalar yapmak, Avukatlık mesleğini geliştirecek, saygınlığını, itibarını koruyacak faaliyetlerde bulunmak ve bu amaca yönelik projeler üretmek, bu projelerin uygulanmasını sağlamak, Mesleki faaliyetleri ve kimlikleri nedeniyle uğradıkları saldırı ve hak ihlallerinde avukatların yanında olmak ve kendilerine etkin destek vermekle birlikte Baroların Avukat Hakları Merkezleri (BAHM) arasında yardımlaşma, eşgüdüm ve işbirliğinin sağlanmasına katkıda bulunmak amaçlarının gerçekleştirilmesini hedeflemektedir.
- TBB AHM, Baroların Avukat Hakları Merkezlerine yansıyan olaylara ve Baroların AHM'leri tarafından alınan kararlara müdahale eden bir yapıda değildir.
- Merkezimiz bünyesinde Baroların AHM'leri tarafından yapılan görevlendirme gibi bir görevlendirme yapılmamaktadır.

Avukat Hakları Merkezlerinin Kurulmasının Yasal Dayanakları Nelerdir ?

- Hak arama mesleğini yürüten biz avukatlar, görevimizi yerine getirirken yani hak ararken ironik bir şekilde hak ihlaline uğramaktayız.
- Son yıllarda avukatlar uğradığı hak ihlalleri öylesine çeşitlenmiş ve artmıştır ki, meslek kuruluşumuz olan barolar bu duruma çare üretmek amacıyla bünyelerinde Avukat Hakları Merkezi (komisyonu/ kurulu) kurmak zorunda kalmıştır. Koşut olarak, meslektaşına ve mesleğe yönelik saldırılara karşı koymak, çareler üretmek ve mesleki dayanışmayı sağlamak amacıyla mesleğimizin üst kuruluşu Türkiye Barolar Birliği de bünyesinde Avukat Hakları Merkezini kurmuştur.

Türkiye'deki Avukat Hakları Merkezleri

BAROLARIN AVUKAT HAKLARI MERKEZİ BİLGİLERİ

- **Adana Barosu** Avukat Hakları Merkezi 0530 666 96 53
- **Ankara Barosu** Avukat Hakları Merkezi 0312 418 15 31
- **Antalya Barosu** Avukat Hakları Merkezi 0242 238 61 55
- **Bursa Barosu** Avukat Hakları Merkezi 0224 251 66 06
- **Denizli Barosu** Avukat Hakları Merkezi 0505 923 77 76
- **Edirne Barosu** Avukat Hakları Komisyonu 0535 622 55 55
- **Gaziantep Barosu** Avukat Hakları Merkezi 0530 149 33 99
- **Hatay Barosu** Avukat Hakları Merkezi 0326 215 18 77
- **İstanbul Barosu** Avukat Hakları Merkezi 0212 240 04 00
- **İzmir Barosu** Avukat Hakları Merkezi 0232 435 00 16
- **Kayseri Barosu** Avukat Hakları Merkezi 0352 222 27 34
- **Konya Barosu** Avukat Hakları Merkezi 0532 732 45 76
- **Mersin Barosu** Avukat Hakları Merkezi 0324 231 19 65
- **Sakarya Barosu** Avukat Hakları Merkezi 0264 251 37 99
- **Samsun Barosu** Avukat Hakları Merkezi 0530 118 22 92
- **Siirt Barosu** Avukat Hakları Merkezi 0484 224 31 60

TBB Avukat Hakları Merkezi

Baroların Kuruluş ve Nitelikleri:

- Barolar;
- avukatlık mesleğini geliştirmek,
- meslek mensuplarının birbirleri ve iş sahipleri ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni sağlamak;
- meslek düzenini, ahlâkını, saygınlığını, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumak,
- avukatların ortak ihtiyaçlarını karşılamak

amacıyla tüm çalışmalarını yürüten, tüzel kişiliği bulunan, çalışmalarını demokratik ilkelere göre sürdüren kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır.

(Av. Kanunu madde 76 birinci fıkra)

Baro Yönetim Kurulunun Görevleri:

- Yönetim kurulu, kendisine kanunen verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü olup, baronun işlerini kovuşturur ve menfaatlerini korur.
- Yönetim kurulunun başlıca görevleri şunlardır :
- Avukatlık onurunun ve meslek düzeninin korunmasını, meslekin adalet amaçlarına uygun olarak bağlılık ve onurla yapılmasını sağlamak,
- Meslekî ödevler hususunda baro mensuplarına yol göstermek ve onlara bilgi vermek ve meslekî görevlerin yapılıp yapılmadığını denetlemek, mesleğe ve meslek mensuplarına yönelik hak ihlâllerine karşı avukatlık mesleğini ve meslektaşlarını savunmak, bu konularda her türlü yasal ve idarî girişimde bulunmak,
- Hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmak, korumak ve bu kavramlara işlerlik kazandırmak,
- (Av. Kanunu madde 95/1,4,21)

Baro Başkanı ve TBB'nin Görevleri

- **Baro Başkanının Görevleri**

- Meslek onuru ve bağımsızlığı ile ilgili işlerde kanunlar ve meslek kurallarının gereğini her türlü organlara karşı savunmak ve bu konuda doğrudan doğruya veya dolayısıyla kendisini göreve zorlayan hususları yapmak,
- (Av. Kanunu madde 97 /6)

- **Türkiye Barolar Birliğinin Görevleri :**

- - Baro mensuplarının genel menfaatlerini ve meslekin ahlak, düzen ve geleneklerini korumak,
- - Türkiye barolarını ve mensuplarını birbirine tanıtarak aralarındaki meslek bağıni kuvvetlendirmek,
- - Her il merkezinde baro kurulmasına ve vatandaşlarda kendilerine ait davaları avukatlar eliyle açmanın ve savunmanın lüzum ve faydaları hakkındaki inancı yerleştirmeye çalışmak,
- - Avukatların meslekte gelişmelerini teşvik edecek ve sağlayacak her türlü tedbirleri almak,
- (Av. Kanunu madde 110/3,4,5,9,10)

TBB'nin Görevleri

- Mahkeme içtihatlarının sistemli bir surette toplanması ve yayınlanması için Adalet Bakanlığı ve yargı mercileri ile işbirliği yapmak,
- Kanunların avukatlara tanıdığı hakların gerçekleşmesine ve yüklediği görevlerin tam ve şerefli bir şekilde yerine getirilmesine çalışmak,
- Baro mensuplarının ilmi ve mesleki seviyelerini yükseltmek için kitaplık açmak, dergi çıkarmak, konferanslar düzenlemek, telif ve tercüme eserler meydana getirilmesini teşvik etmek,
- Meslekin daha cazip bir hale getirilmesi ve bu konuda yazılı amaçlara erişilebilmesi için düşünülecek çare ve tedbirleri görüşmek üzere zaman zaman toplantılar düzenlemek,
- Hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmak ve korumak, bu kavramlara işlerlik kazandırmak.
- (Av. Kanunu madde 110/10,11,12,13,17)

Avukatlık Hukukuna İlişkin Uluslararası Kaynaklar

CCBE (Avrupa Baroları ve Hukuk Birlikleri Konseyi)

- Avrupa'da Avukatlık Mesleğine İlişkin Temel İlkeler Tüzüğü
- Avrupa'da Avukatlık Mesleğine İlişkin Temel İlkeler Tüzüğüne İlişkin Şerh
- Avrupa'da Avukatların Tabi Olduğu Meslek Kuralları

BM (Birleşmiş Milletler)

- Avukatların Rolüne Dair Temel Prensipler (Havana Kuralları)
- Yargı Bağımsızlığı Temel Prensipleri

Avrupa Konseyi

- Avukatlık Mesleğinin İcrasındaki Özgürlükler Hakkında 9 Numaralı Tavsiye Kararı

Uluslararası Avukatlar Birliği

- Uluslar arası Avukatlar Birliği Morella Şartı
- 21. Yüzyılda Avukatlık Meslek Kurallarının İlişkin Turin İlkeleri

Avukata Karşı Görevi Sırasında Suç İşlenmesi Durumunda Avukatlığı ve Avukatı Koruyucu Yasa Hükümleri Nelerdir ?

- **Avukatlık Kanunu**
- **Avukatlığın mahiyeti:**
- **Madde 1** – Avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir.
- Avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder.
- **Avukata karşı işlenen suçlar:**
- **Madde 57** – Görev Sırasında veya yaptığı görevden dolayı avukata karşı işlenen suçlar hakkında, bu suçların hakimlere karşı işlenmesine ilişkin hükümler uygulanır.

Avukata Karşı Görevi Sırasında Suç İşlenmesi Durumunda Avukatlığı ve Avukatı Koruyucu Yasa Hükümleri Nelerdir ?

- Türk Ceza Kanunu

Tanımlar

Madde 6- (1) Ceza kanunlarının uygulanmasında;

...

d) Yargı görevi yapan deyiminden; yüksek mahkemeler, adlî ve idarî mahkemeler üye ve hakimleri ile Cumhuriyet savcısı ve **avukatlar**,

...

Anlaşılır.

Görevi yaptırmamak için direnme

Madde 265- (1) Kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun yargı görevi yapan kişilere karşı işlenmesi halinde, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Avukata Karşı Görevi Sırasında Suç İşlenmesi Durumunda Avukatlığı ve Avukatı Koruyucu Yasa Hükümleri Nelerdir ?

Yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs

Madde 277- (1) Görülmekte olan bir davada gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek veya bir haksızlık oluşturmak amacıyla, davanın taraflarından birinin, sanığın, katılanın veya mağdurun lehine veya aleyhine sonuç doğuracak bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da beyanda bulunması için, yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs eden kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Teşebbüs iltimas derecesini geçmediği takdirde verilecek ceza altı aydan iki yıla kadardır.

(2) Birinci fıkradaki suçu oluşturan fiilin başka bir suçu da oluşturması halinde, fikri içtima hükümlerine göre verilecek ceza yarısına kadar artırılır.

Kasten yaralama Madde 86 - ... (3) Kasten yaralama suçunun;

... **c)** Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,

... İşlenmesi halinde, şikâyet aranmaksızın, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Avukatın Dosya İnceleme, Bilgi – Belge ve Delil Toplama Yetkisinin Dayanakları Nelerdir ?

Avukatlık Kanunu

Madde 2- ...

(Değişik : 2/5/2001– 4667/2 md.) Yargı organları, emniyet makamları, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüsleri, özel ve kamuya ait bankalar, noterler, sigorta şirketleri ve vakıflar avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak zorundadır. Kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla , bu kurumlar avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunmakla yükümlüdür. Bu belgelerden örnek alınması vekâletname ibrazına bağlıdır. Derdest davalarda müzekkereler duruşma günü beklenmeksizin mahkemedен alınabilir.

Yalnız avukatların yapabileceği işler:

Avukatlık Kanunu

Madde 35 – Kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir.

Baroda yazılı avukatlar birinci fıkradakiler dışında kalan resmi dairelerdeki bütün işleri de takip edebilirler.

...

İşlerin stajiyer veya sekreterle takibi, dava dosyalarının incelenmesi ve dosyadan örnek alma:

Avukatlık Kanunu

Madde 46 – (Değişik : 2/5/2001 - 4667/32 md.)

Avukat, işlerini kendi sorumluluğu altındaki stajyeri veya yanında çalışan sekreteri eliyle de takip ettirebilir, fotokopi veya benzeri yollarla örnek alabilir. Avukatın onanmasını istemediği örnekler harca tâbi değildir.

Avukat veya stajyer, vekâletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını inceleyebilir. Bu inceleme isteğinin ilgililerce yerine getirilmesi zorunludur. Vekâletname ibraz etmeyen avukata dosyadaki kağıt veya belgelerin örneği veya fotokopisi verilmez.

Tapu ve Kadastro Müdürlüklerinde İnceleme Yapma ve Örnek Belge Alma Hakkı

- Avukatlık Kanununun 2. maddesi kapsamında Tapu ve Kadastro Müdürlükleri avukata görevlerini yerine getirmede yardımcı olmak zorundadır.
- Avukat aslı gibidir onaylı vekaletnamesini ibraz ederek ve araştırmayla olan ilgisini açıklayan bir dilekçeyle ilgili müdürlüğe başvurması halinde memurlar bu kayıtları avukata incelemek zorundadır.
- Avukat incelediği hususlarla ilgili örnek belge de alabilir.
- Vekaletname suretine Baro pulu yapıştırılması ve alınacak belge ile ilgili bazı harçlar ödenmesi gerekir.

Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik

Dosyaların incelenmesi ve örnek alma

MADDE 202 – (1) Zabıt kâtibinin gözetimi altında taraflar veya fer'î müdahil, dava dosyasını inceleyebilir. Dava ile ilgili olanlar da bunu ispatlamak kaydıyla başkan veya hâkimin ya da bu konuda yetkilendirdiği yazı işleri müdürünün izniyle dosyayı inceleyebilir.

(2) Avukatlar ve stajyerler, vekâletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını zabıt kâtibinin gözetiminde her zaman inceleyebilirler. İncelemenin yapıldığına dair düzenlenen dosya inceleme tutanağı avukat veya avukat stajyeri ile zabıt kâtibi tarafından imzalanarak dosyasında saklanır. (1)

(3) Davacı, davalı, fer'î müdahil ve vekilleri dava dosyasındaki veya elektronik ortamdaki bütün tutanak ve belgelerin onaysız fotokopi ya da çıktısını harçsız olarak alabilirler. Avukatların belge örneği alabilmeleri için vekâletnamelerinin bulunması zorunludur. (1)

(4) Gizli olarak saklanmasına karar verilen belge ve tutanakların incelenmesi başkan veya hâkimin açık iznine bağlıdır.

(5) Taraf vekilleri UYAP Avukat Bilgi Sistemi vasıtasıyla dava dosyalarını inceleyebilir ve örnek alabilirler.

(6) Taraflar güvenli elektronik imza sahibi olmak koşuluyla UYAP Vatandaş veya Kurum Bilgi Sistemi vasıtasıyla tarafı oldukları dava ve işlere ait tüm evrakı inceleyebilir, örnek alabilirler. Güvenli elektronik imza sahibi olmayan taraflar sadece dava ve işlerin kapak bilgilerine ulaşabilirler.

-----
(1) Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 13/04/2017 tarihli ve YD İtiraz No: 2017/291 sayılı kararı ile Yönetmeliğin 5 inci maddesinin onbirinci fıkrasının, 67 nci maddesinin üçüncü fıkrasının, 100 üncü maddesinin birinci fıkrasının, 165 inci maddesinin birinci fıkrası ile 202 nci maddesinin iki ve üçüncü fıkralarının yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.

Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik

Soruşturma evrakının incelenmesi ve örnek alınması

MADDE 137 – (1) Kanunun başka hüküm koyduğu hâller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek şartıyla soruşturma evresindeki usul işlemleri gizlidir.

(2) Şüpheli ve müdafii soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebilir ve istediği belgelerin bir örneğini fizikî ya da elektronik ortamda harçsız olarak alabilir.

(3) Şüpheli ve müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek almasına ilişkin yetkisi, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise Cumhuriyet savcısının istemi ve ilgili hâkimin kararıyla kısıtlanabilir. (1)

(4) Yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adlî işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında üçüncü fıkra hükmü uygulanmaz.

(5) Bu maddenin içerdiği haklardan mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören ve vekilleri de yararlanır.

(6) İncelemenin yapıldığına veya belge örneği alındığına dair düzenlenen dosya inceleme ya da belge örneği alma tutanağı, dosyayı inceleyen veya belge örneği alan ile nezaret eden görevli tarafından imzalandıktan sonra taranarak UYAP'a aktarılır.

(7) Soruşturma evrakı soruşturmayı geciktirmemek kaydıyla Cumhuriyet savcısının belirleyeceği personel huzurunda kalemde veya ön büroda incelenir.

-----
(1) Danıştay Onuncu Dairesinin Esas No: 2019/850 sayılı kararı ile Yönetmeliğin 137 nci maddesinin üçüncü fıkrasının yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.

Baro Tarafından Görevlendirilen Müdafinin Konumu

- Bu yetkilerin kullanılması açısından müdafinin baro tarafından görevlendirilmiş olması veya şüpheli kanuni temsilcisi tarafından seçilmiş olması önemli değildir.
- Müdafî soruşturma evrakından örnek alabilmesi için vekaletname ibraz etmek zorundadır.
- Baro tarafından atanan müdafinin vekaletname ibraz etmesi gerekmez.
- Müdafiden başka onun stajyeri ve sekreteri de fotokopi yoluyla soruşturma dosyasından örnek alabilir.

Kovuşturma Evresinde Dosya İnceleme Hakkı

- *Kovuşturma evresinde müdafinin dosyayı inceleme konusunda herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır.*
- *Kovuşturma aşaması kural olarak açık olması nedeniyle gizlilik kararı kovuşturma aşaması bakımından uygulanamaz.*
- *Bu aşamada müdafinin dosyayı inceleme yetkisi hiç bir gerekçeyle kısıtlanamaz.*
- *Müdafi incelediği belge içeriğini sadece savunma amacıyla kullanabilir.*
- *Bu bilgileri özel işlerinde kullanamayacağı gibi üçüncü kişilere de paylaşamaz.*
- *Şüpheliyle hukuki yardımda bulunmak amacıyla görevlendirilen müdafi, incelemiş olduğu belgelerden öğrenmiş olduğu bilgileri hukuki yardımda bulunduğu şüpheliye iletebilir.*

Müdafinin Dosyayı İnceleme Yetkisinin Kısıtlanması

Ceza Muhakemesi Kanunu

Madde 153 – (1) Müdafî, soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebilir ve istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabilir.

(2) Müdafîin dosya içeriğini inceleme veya belgelerden örnek alma yetkisi, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim kararıyla kısıtlanabilir. Bu karar ancak aşağıda sayılan suçlara ilişkin yürütülen soruşturmalarda verilebilir:

a) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),
2. Cinsel saldırı (birinci fıkra hariç, madde 102),
3. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),
4. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),
5. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (madde 220),
6. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (madde 302, 303, 304, 307, 308),
7. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316),
8. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 326, 327, 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337).

b) 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.

c) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 160 ıncı maddesinde tanımlanan zimmet suçu.

d) 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan suçlar.

(3) Yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında, ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(4) Müdafî, iddianamenin mahkeme tarafından kabul edildiği tarihten itibaren dosya içeriğini ve muhafaza altına alınmış delilleri inceleyebilir; bütün tutanak ve belgelerin örneklerini harçsız olarak alabilir.

(5) Bu maddenin içerdiği haklardan suçtan zarar görenin vekili de yararlanır.

Kamu Kurumlarına Vermek İstedığımız Dilekçenin Kabul Edilme Zorunluluğu Var mıdır ?

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı

Madde 74 – Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye’de ikamet eden yabancılar kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir.

Kendileriyle ilgili başvuruların sonucu gecikmeksizin, dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir.

Türk Ceza Kanunu

Madde 121- (1) Kişinin belli bir hakkı kullanmak için yetkili kamu makamlarına verdiği dilekçenin hukukî bir neden olmaksızın kabul edilmemesi hâlinde, fail hakkında altı aya kadar hapis cezasına hükmolunur.

Emniyet, Karakol, Cezaevi vb. Adalet ve Kolluk Birimlerinde Avukata «Yerimiz Yok» denilebilir mi ?

Avukatlık Kanunu

Baroya ve avukatlara ayrılacak yer:

Madde 50 – Her adalet dairesinde, bölgesinde bulunduğu baro için, her mahkeme salonunda ve icra dairesinde ise avukatlar için ihtiyaca yetecek nitelikte yer ayrılması zorunludur. (Ek cümle:11/7/2020-7249/8 md.) Birden fazla baronun bulunduğu illerde baro için ayrılacak yer Türkiye Barolar Birliğine tahsis edilir ve Birlik, barolara kayıtlı avukat sayısını esas alarak bu yeri barolara tahsis eder.

(Ek fıkra: 2/5/2001 - 4667/34 md.) Ayrıca her cezaevinde ve kolluk biriminde mesleğin onuruna ve önemine uygun bir görüşme yeri ayrılır. Bu yerlerin bakım ve onarımı ilgisine göre Adalet ve İçişleri Bakanlıklarınca yaptırılır.

Ceza Yargılamasında Duruşma Hakimi Avukatı Duruşmadan Çıkarabilir mi ? Avukata Disiplin Cezası Verebilir mi ?

- Ceza Muhakemesi Kanununa (CMK m.203) göre duruşma düzenini bozan kişiyi Mahkeme Başkanı veya hakimi savunma hakkının kullanılmasını engellemek koşuluyla salondan çıkarabilir. CMK 203 'de avukat- vatandaş ayrımı yoktur. Ancak savunma hakkının kullanılması engellenmemelidir. Maddede belirtilen koşulların gerçekleşmesi halinde avukat da dahil olmak üzere duruşma düzenini bozan kişi mahkeme salonundan çıkarılabilir. Avukatlar ve çocuklar hariç disiplin hapsine konulabilir.

Ceza Muhakemesi Kanunu Madde 203

Ceza Muhakemesi Kanunu

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Duruşmanın Düzen ve Disiplini

Hâkim veya başkanın yetkisi

Madde 203 – (1) Duruşmanın düzeni, mahkeme başkanı veya hâkim tarafından sağlanır.

(2) Mahkeme başkanı veya hâkim, duruşmanın düzenini bozan kişinin, **savunma hakkının kullanılmasını engellemek** koşuluyla salondan çıkarılmasını emreder.

(3) Kişi dışarı çıkarılması sırasında direnç gösterir veya karışıklıklara neden olursa yakalanır ve hâkim veya mahkeme tarafından, **avukatlar hariç**, verilecek bir kararla derhâl dört güne kadar disiplin hapsine konulabilir. Ancak çocuklar hakkında disiplin hapsi uygulanmaz.

Hukuk Yargılamasında Duruşma Hakimi Avukatı Duruşmadan Çıkarabilir mi ? Avukata Disiplin Cezası Verebilir mi ?

Hukuk Muhakemesi Kanununa (HMK m 151) göre ise: duruşma disiplinini bozan kimseyi bunu yapmaktan men eder ancak avukatları duruşma salonundan çıkaramaz. Disiplin hapsi uygulanamaz.

Duruşma düzeni

MADDE 151- (1) Hâkim, duruşmanın düzenini bozan kimseyi, bunu yapmaktan men eder ve gerekirse, avukatlar hariç, derhâl duruşma salonundan çıkarılmasını emreder.

(2) Bir kimse, ihtarla rağmen mahkemenin düzenini bozar veya mahkeme huzurunda uygun olmayan bir söz söylemeye veya davranışta bulunmaya devam ederse derhâl yakalanır ve hakkında dört güne kadar disiplin hapsi uygulanır. Bu fıkra hükmü avukatlar hakkında uygulanmaz.

(3) Mahkemenin düzenini bozan eylem veya mahkeme huzurunda söylenen uygun olmayan söz veya davranış, ayrıca bir suç oluşturuyor ise bu durum bir tutanak ile Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir ve gerekiyorsa, avukatlar hariç, fiili işleyenin tutuklanmasına da karar verilir.

Avukatın üzerinin, bürosunun ya da konutunun aranması

- Bilindiği gibi yargının kurucu unsuru olan biz avukatların bürosunun aranması bir yandan maddi gerçeği ortaya çıkarmayı amaçlarken bir yandan da savunma hakkını zedeleyerek aynı zamanda avukat-müvekkil gizliliğini deşifre etme, sır saklama yükümlülüğüne uymama sorunsalına sahiptir.
- Sır saklama mesleğimizin temel kurallarından olup aynı zamanda yaptırıma tabidir.
- Bu bakımdan avukat bürolarının aranmasına gerek Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK m 130) gerekse 1136 sayılı Avukatlık kanunu (Av. K. m 58) zel koşullar getirmektedir.
- Zira avukat bürolarının aranması savunma hakkının zedelenmesine ve yargının dolaylı olarak sarsılmasına yol açmaktadır.
- Bu bakımdan avukat bürolarının aranmasına karşı öngörülen haklar gerçek anlamda etkin olmalıdır.
- Barolarımız son yıllarda kanunun verdiği yükümlülüğü Avukat Hakları Merkezleri aracılığıyla yerine getirdiğinden bu konunun özellikle AHM' ler de görev yapan meslektaşlarca bilinmesini zorunlu kılmaktadır.

Adliye Girişleri Dahil Avukatın Üzerinin Aranması

Avukatlık Kanunu

Soruşturmaya yetkili Cumhuriyet Savcısı:

Madde 58 – (Değişik : 23/1/2008-5728/331 md.)

Avukatların avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında soruşturma, Adalet Bakanlığının vereceği izin üzerine, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısı tarafından yapılır. Avukat yazıhaneleri ve konutları ancak mahkeme kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısı denetiminde ve kayıtlı olunan baro temsilcisinin katılımı ile aranabilir. **Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren bir suçtan dolayı suçüstü hali dışında avukatın üzeri aranamaz.**

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile Ceza Muhakemesi Kanununun duruşmanın inzibatına ilişkin hükümleri saklıdır. Şu kadar ki, bu hükümlere göre avukatlar tutuklanamayacağı gibi, haklarında disiplin hapsi veya para cezası da verilemez.

Adliye Girişleri Dahil Avukatın Üzerinin Aranması

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun

Ziyaret ve görüşlerde uyulacak esaslar

Madde 86- ...

(3) Kurum görevlileri ve dış güvenlik görevlileri dahil olmak üzere, sıfat ve görevi ne olursa olsun, ceza infaz kurumlarına girenler duyarlı kapıdan geçmek zorundadır. Bu kişilerin üstleri metal dedektörle aranır; eşyaları x-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirilir, ayrıca şüphe hâlinde elle aranır. Bu cihazların bulunmadığı yerlerde arama ve kontrol elle yapılır. Ancak milletvekilleri, mülkî amirler, hâkim, Cumhuriyet savcıları ve bu sınıftan sayılanlar, **avukatlar**, noterler, ceza infaz kurumları ve tutukevleri kontrolörleri, izleme kurulu başkan ve üyeleri, uluslararası sözleşmelerle yetkileri tanınmış kişi ve kuruluşların temsilcileri, ceza infaz kurumu ve tutukevi koruma birlik komutanı ile kurum müdürünün **üstleri ağır cezayı gerektiren suçüstü hâlleri dışında elle aranamaz**. Duyarlı kapı cihazının ikazının sürmesi hâlinde bu kişiler **ancak, elle aramayı kabul ettikleri takdirde kuruma girebilirler**. Ziyaret yerleri de ziyaret öncesi ve bitiminde aranır.

(4) Ceza infaz kurumlarına giren **avukatlarca** savunmaya ilişkin olduğu yazılı olarak beyan edilen **belge ve dosyalar incelemeye tâbi tutulmaz**.

Haksız Aramanın Cezası

- **Türk Ceza Kanunu**
- **Haksız arama**
- **Madde 120-** (1) Hukuka aykırı olarak bir kimsenin üstünü veya eşyasını arayan kamu görevlisine üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.

Avukatın Bürosunun ve Konutunun Aranmasında Uyulacak Esaslar

- **Avukatlık Kanunu**
- **Soruşturmaya yetkili Cumhuriyet Savcısı:**
- **Madde 58** – Avukatların avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında soruşturma, Adalet Bakanlığının vereceği izin üzerine, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısı tarafından yapılır. **Avukat yazıhaneleri ve konutları ancak mahkeme kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısı denetiminde ve kayıtlı olunan baro temsilcisinin katılımı ile aranabilir.** Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren bir suçtan dolayı suçüstü hali dışında avukatın üzeri aranamaz..
- Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile Ceza Muhakemesi Kanununun duruşmanın inzibatına ilişkin hükümleri saklıdır. Şu kadar ki, bu hükümlere göre avukatlar tutuklanamayacağı gibi, haklarında disiplin hapsi veya para cezası da verilemez.

Avukatın Bürosunun ve Konutunun Aranmasında Uyulacak Esaslar

- Avukatın görevinden doğan veya görevi sırasında işlediği iddia olunan suçla sınırlı değildir.
- Avukatın görevinden doğan veya görevi sırasında işlediği iddia olunan suç olmasa bile, savunma makamını temsil eden avukatın bürosunun ve büro olarak da kullandığı evinin prensip olarak dokunulmazlığı vardır.
- Bu dokunulmazlığın ihlali ve avukat bürolarında arama yapılabilmesinin usulü, sıkı şekil şartlarına bağlı tutularak CMK m.130'da düzenlenmiştir.
- Hangi gerekçe ile olursa olsun avukatın bürosu, ancak CMK m.130'da öngörülen prosedür uyarınca aranabilir, elkoyma ve postada elkoyma tedbirleri tatbik edilebilir.

Avukatın Bürosunun ve Konutunun Aranmasında Uyulacak Esaslar

Ceza Muhakemesi Kanunu

Avukat bürolarında arama, elkoyma ve postada elkoyma

Madde 130 – (1) Avukat büroları ancak mahkeme kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısının denetiminde aranabilir. Baro başkanı veya onu temsil eden bir avukat aramada hazır bulundurulur.

(2) Arama sonucu elkonulmasına karar verilen şeyler bakımından bürosunda arama yapılan avukat, baro başkanı veya onu temsil eden avukat, bunların avukat ile müvekkili arasındaki meslekî ilişkiye ait olduğunu öne sürerek karşı koyduğunda, bu şey ayrı bir zarf veya paket içerisine konularak hazır bulunanlarca mühürlenir ve bu konuda gerekli kararı vermesi, soruşturma evresinde sulh ceza hâkiminden, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemeden istenir. Yetkili hâkim elkonulan şeyin avukatla müvekkili arasındaki meslekî ilişkiye ait olduğunu saptadığında, elkonulan şey derhâl avukata iade edilir ve yapılan işlemi belirten tutanaklar ortadan kaldırılır. Bu fıkrada öngörülen kararlar, yirmidört saat içinde verilir.

(3) Postada elkoyma durumunda bürosunda arama yapılan avukat veya baro başkanı veya onu temsil eden avukatın karşı koyması üzerine ikinci fıkrada belirtilen usuller uygulanır.

Avukatın Bürosunun ve Konutunun Aranmasında Uyulacak Esaslar

ADLÎ VE ÖNLEME ARAMALARI YÖNETMELİĞİ

Avukat bürolarında arama

Madde 13 - Cumhuriyet savcısı hazır olmaksızın avukat bürolarında arama yapılamaz.

Avukat büroları ancak mahkeme kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısının denetiminde aranabilir. Baro başkanı veya onu temsil eden bir avukat aramada hazır bulundurulur.

Arama sonucu elkonulmasına karar verilen şeyler bakımından bürosunda arama yapılan avukat, baro başkanı veya onu temsil eden avukat, bunların avukat ile müvekkili arasındaki meslekî ilişkiye ait olduğunu öne sürerek karşı koyduğunda, bu şey ayrı bir zarf veya paket içerisine konularak hazır bulunanlarca mühürlenir ve bu konuda gerekli kararı vermesi, soruşturma evresinde sulh ceza hâkiminden, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemeden istenir. Yetkili hâkim elkonulan şeyin avukatla müvekkili arasında meslekî ilişkiye ait olduğunu tespit ettiğinde, elkonulan şey derhâl avukata iade edilir ve yapılan işlemi belirten tutanaklar ortadan kaldırılır. Bu fıkrada öngörülen kararlar yirmidört saat içinde verilir.

Postada el koyma durumunda bürosunda arama yapılan avukat veya baro başkanı veya onu temsil eden avukatın karşı koyması üzerine üçüncü fıkrada belirtilen usuller uygulanır.

TBB Avukat Hakları Merkezi

CMK İlgili Maddeler

Ceza Muhakemesi Kanunu

Şüpheli veya sanıkla ilgili arama

Madde 116 – (1) Yakalanabileceği veya suç delillerinin elde edilebileceği hususunda makul şüphe varsa; şüphelinin veya sanığın üstü, eşyası, konutu, işyeri veya ona ait diğer yerler aranabilir.

Arama kararı

Madde 119 –

(2) Arama karar veya emrinde;

- a) Aramanın nedenini oluşturan fiil,
- b) Aranılacak kişi, aramanın yapılacağı konut veya diğer yerin adresi ya da eşya,
- c) Karar veya emrin geçerli olacağı zaman süresi,

Açıkça gösterilir.

(3) Arama tutanağına işlemi yapanların açık kimlikleri yazılır.

Arama sonunda verilecek belge

Madde 121 – (1) Aramanın sonunda hakkında arama işlemi uygulanan kimseye istemi üzerine aramanın 116 ve 117 nci maddelere göre yapıldığını ve 116 ncı maddede gösterilen durumda soruşturma veya kovuşturma konusu fiilin niteliğini belirten bir belge ve istemi üzerine elkonulan veya koruma altına alınan eşyanın listesini içeren bir defter ve eğer şüpheyi haklı kılan bir şey elde edilmemiş ise bunu belirten bir belge verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen belgelerde, hakkında arama işlemi uygulanan kimsenin, elkonulan eşyanın mülkiyetine ilişkin görüş ve iddialarına da yer verilir.

(3) Koruma altına alınan veya elkonulan eşyanın tam bir defteri yapılır ve bu eşya resmî mühürle mühürlenir veya bir işaret konulur.

ARAMA ESNASINDA ELE GEÇİRİLEN BELGELERİ KOLLUK İNCELEYEBİLİR Mİ?

Ceza Muhakemesi Kanunu

Belge veya kâğıtları inceleme yetkisi

Madde 122 – (1) Hakkında arama işlemi uygulanan kimsenin belge veya kâğıtlarını inceleme yetkisi, Cumhuriyet savcısı ve hâkime aittir.

(2) Belge ve kâğıtların zilyedi veya temsilcisi kendi mührünü de koyabilir veya imzasını atabilir. İleride mührün kaldırılmasına ve kâğıtların incelenmesine karar verildiğinde bu işlemin yapılmasında hazır bulunmak üzere, zilyedi veya temsilcisi ya da müdafii veya vekili çağrılır; çağrıya uyulmadığında gerekli işlem yapılır.

(3) İnceleme sonucu soruşturma veya kovuşturma konusu suçla ilişkin olmadığı anlaşılan belge veya kâğıtlar ilgisine geri verilir.

BİLGİSAYAR ÜZERİNDE ARAMA YAPILMASINDA UYULACAK USULLER NELERDİR?

Ceza Muhakemesi Kanunu

Bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde arama, kopyalama ve elkoyma

Madde 134- (1) Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturmada, somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka surette delil elde etme imkânının bulunmaması halinde, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından şüphelinin kullandığı bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde arama yapılmasına, bilgisayar kayıtlarından kopya çıkarılmasına, bu kayıtların çözümlenerek metin hâline getirilmesine (...) karar verilir. (Ek üç cümle: 25/7/2018-7145/16 md.) Cumhuriyet savcısı tarafından verilen kararlar yirmi dört saat içinde hâkim onayına sunulur. Hâkim kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde çıkarılan kopyalar ve çözümünü yapılan metinler derhâl imha edilir.

(2) Bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerine şifrenin çözülememesinden dolayı girilememesi veya gizlenmiş bilgilere ulaşılamaması ya da işlemin uzun süreceği halinde çözümün yapılabilmesi ve gerekli kopyaların alınabilmesi için, bu araç ve gereçlere elkonulabilir. Şifrenin çözümünün yapılması ve gerekli kopyaların alınması halinde, elkonulan cihazlar gecikme olmaksızın iade edilir.

(3) Bilgisayar veya bilgisayar kütüklerine elkoyma işlemi sırasında, sistemdeki bütün verilerin yedeklemesi yapılır.

(4) Üçüncü fıkraya göre alınan yedekten bir kopya çıkarılarak şüpheliye veya vekiline verilir ve bu husus tutanağa geçirilerek imza altına alınır.

(5) Bilgisayar veya bilgisayar kütüklerine elkoymaksızın da, sistemdeki verilerin tamamının veya bir kısmının kopyası alınabilir. Kopyası alınan veriler kâğıda yazdırılarak, bu husus tutanağa kaydedilir ve ilgililer tarafından imza altına alınır.

Avukatın Bürosunun Aranmasına İlişkin AİHM Kararı

- **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM),**
- 16.12. 1992 tarihli Niemietz–Almanya kararında: bir avukatın ofisi ile ilgili verilen arama kararının genişliğini, bu karardan hareketle yapılan keyfi uygulamayı, avukatlık bürosunun aranması sırasında bağımsız bir gözlemcinin bulunmamasını, bir an için gözlemci bulunsa dahi yapılan aramanın kapsamını ve avukatlık mesleğinin gizliliğine tecavüz edecek şekilde orantısız uygulanmasını, bunun adaletin dağıtılması üzerinde doğuracağı olumsuz sonuçların dürüst yargılanma hakkını zedelemesini hukuka aykırı bulmuş ve başvurucunun talebi ile sınırlı olarak ofisinde arama yapılan avukatın özel yaşamına konutuna ve haberleşmesine saygı hakkının ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

Avukatın Bürosunun Aranmasına İlişkin AİHM Kararı

- Kararın ilgili bölümü şöyledir;
- “Müdahalenin demokratik bir toplumda gerekliliği konusuna gelince; arama kararını veren Mahkemenin gösterdiği gerekçeler izlenen meşru amaçla ilgilidir. Ancak arama kararında, hiçbir sınırlama getirilmeyerek, suçun konusu olan mektup sahibinin kimliğini ortaya çıkarabilecek her türlü belgenin aranması ve bunlara elkonulması gibi geniş terimlere yer verilmiştir. Bu durum, bir avukatın bürosunun aranması sırasında bağımsız gözlemcinin bulunması yönünde güvence de getirmeyen Alman Hukuku bakımından özel önem taşımaktadır. Daha da önemlisi, olayda incelenen belgeler dikkate alındığında, yapılan aramanın mesleki gizliliğe tecavüz edecek şekilde orantısız olduğu görülmektedir. Aranılan kişi avukat olduğunda, mesleki gizliliğe tecavüz edilmesi, adaletin gerektiği şekilde dağıtılması üzerinde olumsuz sonuçlar oluşturarak, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi’nin 6. maddesinde güvence altına alınan hakları da ihlal edebilir. Ayrıca bu durum, başvuruçunun mesleki itibarını da etkiler. Somut olayda, demokratik bir toplumda gerekli olmayan müdahale sebebiyle özel yaşama saygı hakkının, konuta saygı hakkının ve haberleşmeye saygı hakkının ihlali sonucuna varılmalıdır”.

Avukatın sanığa, katılana, tanığa ve bilirkişilere doğrudan soru sorma hakkı

Usul yasalarımıza göre; avukat duruşma esnasında hakimin onayından geçirmeksizin hem sanığa, hem tanığa, hem de bilirkişilere doğrudan soru yöneltebilirler.

- **Doğrudan soru yöneltme**
- **CMK Madde 201 – (1)** Cumhuriyet savcısı, müdafî veya vekil sıfatıyla duruşmaya katılan avukat; sanığa, katılana, tanıklara, bilirkişilere ve duruşmaya çağrılmış diğerk kişilere, duruşma disiplinine uygun olarak doğrudan soru yöneltebilirler. Sanık ve katılan da mahkeme başkanı veya
- hâkim aracılığı ile soru yöneltebilir. Yöneltilen soruya itiraz edildiğinde sorunun yöneltilmesinin gerekip gerekmediğine, mahkeme başkanı karar verir. Gerektiğinde ilgililer yeniden sorusorabilir.
- **Soru yöneltme**
- **HMK MADDE 152- (1)** Duruşmaya katılan taraf vekilleri; tanıklara, bilirkişilere ve duruşmaya çağrılan diğerk kişilere, duruşma disiplinine uygun olarak doğrudan soru yöneltebilirler. Taraflar ise hâkim aracılığıyla soru sorabilirler. Yöneltilen soruya itiraz edildiğinde, sorunun yöneltilmesinin gerekip gerekmediğine hâkim karar verir.

Avukatlık Kanununun 35/2 maddesinin avukatlara sağladığı hak

Hızla artan avukat sayısı ile koşut olarak maalesef iş alanlarımız artmamaktadır. Avukatlık kanunu yasalaşırken yasa koyucu 35/2. nci madde ile iş alanlarına ilişkin olarak yetersiz de olsa bir düzenleme yapmıştır. Ancak yetersiz olan bu düzenleme dahi yeterince uygulanmamaktadır.

Yalnız avukatların yapabileceği işler:

Av.K. Madde 35/3- Dava açmaya yeteneği olan herkes kendi davasına ait evrakı düzenleyebilir, davasını bizzat açabilir ve işini takip edebilir. Ancak, Türk Ticaret Kanunu'nun 272 nci maddesinde (YTTK 332 NCİ MADDE) ön görülen esas sermaye miktarının (50.000 TL) beş katı (250.000 TL) veya daha fazla esas sermayesi bulunan anonim şirketler ile üye sayısı yüz veya daha fazla olan yapı kooperatifleri sözleşmeli bir avukat bulundurmak zorundadır. Bu fıkra hükmüne aykırı davranan kuruluşlara Cumhuriyet savcısı tarafından sözleşmeli avukat tayin etmedikleri her ay için, sanayi sektöründe çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için suç tarihinde yürürlükte bulunan, asgarî ücretin iki aylık brüt tutarı kadar idarî para cezası verilir.

Avukat kimliğinin niteliği nedir ?

Avukatlık Kanunu kimliğimizin resmi kimlik niteliğinde olduğunu resmi ve özel kuruluşlarca kabul edilmesini hüküm altına almıştır. (Av. Kanunu md. 9/f.4)

Av. K. MADDE 9 / f.4 - ... Ruhsatnameler ve avukat kimlikleri Türkiye Barolar Birliği tarafından tek tip olarak bastırılır ve düzenlenir. .... Avukat kimlikleri, tüm resmî ve özel kuruluşlar tarafından kabul edilecek resmî kimlik hükmündedir.

Hal böyle iken Avukatlık kimliğinin kabul edilmemesi yönünde uzun yıllar büyük bir dirençle karşılaşıldı.

Özellikle Bankalarda ve PTT şubelerinde Avukat Kimliğini kabul etmeme direnci uzun süre devam etti .

Şimdilerde az da olsa yine direnenler vardır.

Avukat kimliğinin niteliği nedir ?

Eskiden bu direnmeye **Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik**'in kimlik tespitine ilişkin maddesi gerekçe olarak gösterilmekte ve bu maddede avukatlık kimliği açıkça yazmıyor denilmekte idi. Ancak bu yönetmeliğin ilgili maddesine (madde 6) 30/10/2017 tarihli ve 2017/10938 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Yönetmeliğin 1 inci maddesiyle, bu bende “pasaport” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile **üzerinde T.C kimlik numarası bulunan ve özel kanunlarında resmi kimlik hükmünde olduğu açıkça belirtilen kimlik belgeleri**” ibaresi eklenmiştir.

Avukatlık Kanununun 9. maddesi Avukatlık Kimliğini resmi kimlik olarak nitelendirdiğinden ilgili yönetmeliğin 6. maddesi uyarınca da avukatlık kimliği, kimlik tespiti sırasında resmi kimlik olarak kabul görmüş bulunmaktadır.

Avukatın gözaltındaki müvekkili ile görüşmesinin yasal dayanağı nedir ? Engellenebilir mi ?

Uygulamada özellikle kollukta ifade alınmaya başlanmadan müdafii- şüpheli görüşmesi yaptırılıp tutanak düzenlenmekte, ifade alınmaya başlandıktan sonra müdafii olarak avukatın ifadeye müdahale etmesine, müvekkiline yardım etmesine izin verilmemektedir.

Bu yaygın ama hatalı bir uygulamadır.

Biz avukatlar CMK 149 ve 154 maddeleri uyarınca ifade ve sorgunun her aşamasında müvekkilimize hukuki yardımda bulunuruz, gerekirse ifadeyi kesip müvekkilimizle kimsenin duyamayacağı şekilde görüşür yeniden ifadeye dönebiliriz, susma hakkını kullandırtabiliriz.

Bütün bunlar için vekaletname de gerekmez.

Avukatın gözaltındaki müvekkili ile görüşmesinin yasal dayanağı nedir ? Engellenebilir mi ?

Ceza Muhakemesi Kanunu

Şüphelinin veya sanığın müdafii seçimi

Madde 149 – (1) Şüpheli veya sanık, soruşturma ve kovuşturmanın her aşamasında bir veya birden fazla müdafiiin yardımından yararlanabilir; kanunî temsilcisi varsa, o da şüpheliye veya sanığa müdafii seçebilir.

(2) Soruşturma evresinde, ifade almada en çok üç avukat hazır bulunabilir. (Ek cümle: 3/10/2016-KHK-676/1 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/1 md.) Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından yürütülen kovuşturmalarda, duruşmada en çok üç avukat hazır bulunabilir.

(3) Soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında avukatın, şüpheli veya sanıkla görüşme, ifade alma veya sorgu süresince yanında olma ve hukukî yardımda bulunma hakkı engellenemez, kısıtlanamaz.

Avukatın gözaltındaki müvekkili ile görüşmesinin yasal dayanağı nedir ? Engellenebilir mi ?

Ceza Muhakemesi Kanunu

Müdafi ile görüşme

Madde 154 – (1) Şüpheli veya sanık, vekâletname aranmaksızın müdafii ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duyamayacağı bir ortamda görüşebilir. Bu kişilerin müdafii ile yazışmaları denetime tâbi tutulamaz.

(2) (Ek: 3/10/2016-KHK-676/3 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/3 md.) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ve Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ile örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen uyuşturucu ve uyarıcı madde imâl ve ticareti suçları bakımından gözaltındaki şüphelinin müdafi ile görüşme hakkı Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, hâkim kararıyla yirmidört saat süreyle kısıtlanabilir; bu zaman zarfında ifade alınamaz.